

D E C I Z I E

10 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî
Iurie Bejenaru
Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursurile declarate de către Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Colodrovschi Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău și executorul Judecătoresc Doroftei Ion cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la un recurs efectiv și repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2015, prin care au fost respinse cererile de apel declarate de către Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015 prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă :

La 05 mai 2015, Colodrovschi Igor a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău și executorul Judecătoresc Doroftei Ion cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la un recurs efectiv și repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, a fost admisă cererea sa de chemare în judecată depusă împotriva Primăriei mun. Chișinău și obligată Primăria mun. Chișinău să-l asigure cu spațiu locativ, potrivit normelor stabilite de legislație.

Susține că la data de 10 decembrie 2008, Oficiul de Executare Centru al Departamentului de Executare a Ministerului Justiției RM a emisă încheierea nr.12/1277/08 privind primirea spre executare a documentului executoriu emis în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, intentarea procedurii de executare și stabilirea termenului pentru executarea benevolă și tot la aceeași dată cu același număr, a fost expediată în adresa Primăriei mun. Chișinău pentru executare,

însă pînă în prezent documentul executoriu nu a fost executat, aflîndu-se în procedura de executare a executorul judecătoresc Doroftei Igor.

Menționează reclamantul că pentru neexecutarea hotărîrii judecătorești în cauză, s-a adresat cu mai multe cereri în instanța de judecată, întemeindu-și cerințele pe prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, obținînd în acest sens 4 hotărîri irevocabile cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești și repararea prejudiciului material și moral cauzat și anume: hotărîrea Judecătoriei Rîșcani din 21 octombrie 2011, hotărîrea Judecătoriei Rîșcani din 29 noiembrie 2012, hotărîrea Judecătoriei Buiucani din 20 august 2013 și hotărîrea Judecătoriei Buiucani din 28 mai 2014.

Iar, în prezent, pe rolul instanțelor naționale, se află încă două cauze intentate în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

Afirmă că în urma sesizării organelor de stat interesate, precum și din raportul executorului judecătoresc prezentat la demersul Ministerului Justiției al RM, este ușor de constatat lipsa din partea acestora a cărorva acțiuni menite să asigure sau să contribuie la executarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, precum și lipsa cărorva pîrgîi legale ce ar putea fi utilizate de către executorul judecătoresc în procedura de executare.

Astfel, în pofida existenței celor patru hotărîri judecătorești emise în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 și care au devenit irevocabile, pînă în prezent titlul executoriu este neexecutat, fapt prin care în continuu i se încalcă drepturile recunoscute și garantate, acțiuni și inacțiuni, prin care în mod direct îi sunt cauzate prejudicii de ordin material și moral.

Consideră că la nivel național nu există un recurs efectiv, care ar stopa încălcarea dreptului, fapt ce constituie o încălcare a prevederilor art. 13 din Convenție.

În acest context susține că potrivit deciziilor judecătorești pronunțate anterior a fost dispusă recuperarea prejudiciilor materiale și morale cauzate prin neexecutarea hotărîrii pînă la 31 decembrie 2014, iar prin prezenta cerere solicită recuperarea prejudiciului material și moral pentru perioada 01 ianuarie 2015 - 30 iunie 2015.

Mai menționează reclamantul că mecanismul instituit de către autorități prin Legea nr.87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de stat a prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești este unul insuficient, care tergiversează executarea hotărîrii judecătorești, astfel cauzându-i prejudiciul moral atât dînsului personal, cât și membrilor familiei sale, întrucît subiectul „spațiul locativ” este unul neconsumat care-i cauzează stres și situații tensionate în familie, cu atît mai mult că are la întreținere doi copii minori și nu dispune de mijloace financiare necesare pentru achitarea chiriei.

Totodată, cu referire la prejudiciul material, susține că lipsa spațiului locativ l-a determinat să închirieze spațiu locativ în mun. Chișinău, atît pînă la emiterea hotărîrii judecătorești cît și după.

La acest capitol indică că pe parcursul anilor de activitate în cadrul organelor afacerilor interne pînă în anul 2009 a beneficiat de compensație pentru închirierea spațiului locativ potrivit prevederilor Legii cu privire la poliție achitîndu-i-se lunar în limita unui salariu de funcție în baza contractului de locațiune.

Însă, plata compensației pentru închirierea spațiului locativ a fost sistată în anul 2009, pe motiv că potrivit modificărilor operate în Legea cu privire la poliție, începînd cu luna decembrie 2009, aceste reglementări au fost abrogate, respectiv și

compensațiile oferite au fost sistate pentru categoria respectivă de colaboratori.

Cu toate acestea a continuat să închirieze spațiu locativ, fapt ce se confirmă prin contractul de locațiune din 22 ianuarie 2014, înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanică cu nr. 1714, în temeiul căruia închiriaza un apartament cu 2 odăi și achită o plată lunară de 3 500 lei și care constituie de fapt prejudiciul material cauzat.

La fel, indică reclamantul că întru respectarea prevederilor art. 167 CPC, la data de 04 mai 2015, a fost încheiat contractul de asistență juridică nr. 288 cu avocatul Pavalachi Vadim, în temeiul căruia a beneficiat de asistență juridică fiind certificate înscrisurile anexate la materialele cauzei, în legătură cu ce a suportat cheltuieli în suma de 200 lei, conform bonului de plată nr. EZ 379617 din 04 mai 2015.

Solicită, constatarea încălcării art. 6§1 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului, art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție exprimat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încălcarea dreptului la protecția proprietății, constatarea încălcării art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului pe motivul lipsei unui recursa efectiv în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM a prejudiciului material în sumă de 21 000 lei, ce constituie cheltuielile suportate pentru închirierea spațiului locativ în perioada 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015, prejudiciului moral în mărime de 200 euro – echivalentul în valută națională pentru perioada 01 ianuarie 2015-30 aprilie 2015 - 4 luni de neexecutare și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 200 lei.

Prin încheierea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 02 iunie 2015, a fost admis demersul Ministerului Justiției al RM și atrași în proces în calitate de interveniți accesorii executorul judecătoresc Doroftei Igor, Primăria mun. Chișinău și Consiliul municipal Chișinău.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind constatată încălcarea dreptului lui Colodrovschi Igor la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Colodrovschi Igor prejudiciul material în sumă de 21 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 200 lei, iar în total suma de 23 200 lei, în rest cerințele au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2015, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al RM și Colodrovschi Igor și menținută hotărârea primei instanțe.

La 11 noiembrie 2015, Colodrovschi Igor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea diminuării prejudiciului moral solicitat, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte prin care cerințele să fie admise integral.

În motivarea recursului recurentul a invocat că instanța de apel a dat o apreciere arbitrară probelor materiale anexate la materialele cauzei și a aplicat eronat normele de drept material.

Astfel, indică că diminuarea prejudiciului moral de la suma solicitată de 200 euro până la suma de 2000 lei pentru o perioadă de 4 luni de neexecutare continuă a hotărârii judecătorești este lipsită de argumente, or atât prima instanță cât și instanța de

apel s-au limitat doar declarativ să constate caracterul excesiv al prejudiciului moral solicitat.

În acest sens menționează că ținând cont de durata neexecutării, măsurile pe care le-a întreprins dîsul în scopul executării hotărîrii, interesul ce-l are și miza, avînd la întreținere doi copii minori, precum și de comportamentul autorităților și continuarea neexecutării hotărîrii judecătorești în prezența a șase hotărîri irevocabile emise în temeiul Legii nr. 87/2011, este inexplicabil și critic faptul precum că suma de 200 euro, echivalent în valută națională, ar fi o sumă exagerată pentru prejudiciu moral cauzat, or, însăși suma de 200 euro, este o sumă extrem de mică în raport cu acțiunile întreprinse de statul pe cazul neexecutării hotărîrii judecătorești.

Consideră că caracterul exagerat poate fi perceput în cazul în care suma solicitată nu este motivată, însă în speță suma solicitată corespunde Recomandării CSJ cu privire la satisfacția echitabilă.

Mai mult decît atît, indică că instanțele ierarhic inferioare nu au motivat și nu au argumentat suficient și deplin aprecierea prejudiciului moral, limitîndu-se doar să declare că numărul mare de hotărîri prin prisma Legii nr. 87 din 2011 confirmă existența garanțiilor suficiente pentru încălcarea dreptului, fără a se expune asupra împrejurărilor invocate.

Relatează că la data depunerii cereri de recurs există deja 6 hotărîri irevocabile emise în temeiul Legii nr.87/2011, ultima fiind emisă la 30 septembrie 2015, iar în asemenea circumstanțe nu poate fi pusă la îndoială prejudicierea sa morală.

La 14 decembrie 2015, Ministerul Justiției al RM, la fel, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

În motivarea recursului a invocat că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material și a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și a probelor anexate la materialele cauzei, iar cu referire la prevederile art. art. 239, 432 alin. (1) 445 alin.(1) lit. b) CPC, a indicat că decizia instanței de apel este ilegală, neîntemeiată și pasibilă casării.

Astfel, indică că instanța de apel a apreciat parțial Raportul motivat nr. R064-459/14 din 27 mai 2015, prezentat de executorul judecătorec Doroftei Igor și scrisoarea nr. 03-116/5960 din 28 mai 2015, prezentată de Primăria mun. Chișinău din conținutul cărora se înțelege că executorul judecătorec a întreprins toate măsurile posibile care puteau fi întreprinse, iar neexecutarea hotărîrii judecătorești din 28 octombrie 2008, nu poate fi imputată organelor responsabile de executarea documentului executoriu.

Mai menționează că instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților la proces și a lăsat fără apreciere argumentele invocate în susținerea complexității procedurii de executare a hotărîrii judecătorești în situația în care debitorul Consiliul municipal Chișinău nu dispune atît de spații locative disponibile în mun. Chișinău, cît și de mijloace financiare necesare pentru construcția acestor spații locative.

Or, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce pot fi imputate exclusiv autorității responsabile de executarea hotărîrii judecătorești, însă la caz imposibilitatea executării hotărîrii judecătorești de către executorul judecătorec se datorează lipsei spațiilor locative disponibile în mun. Chișinău și a mijloacelor financiare pentru construcția acestor spații.

Totodată, susține recurentul că instanțele judecătorești eronat au ajuns la concluzia încasării sumei de 21 000 lei cu titlu de prejudiciu material, întrucât prin prisma jurisprudenței Curții Europene, prejudiciul material pretins nu poate fi compensat în circumstanțele în care hotărîrea judecătorească neexecutată nu stipulează titlu de proprietate ci doar de chirie.

Mai mult ca atît, instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerare argumentul invocat de către reprezentantul Ministerului Justiției al RM cu referire la faptul că Legea nr.87, nu prevede încasarea cu titlu de prejudiciu material a cheltuielilor pentru închirierea spațiului locativ.

Sau cerințele respective urmează să fie înaintate de către intimat într-o procedură separată împotriva debitorului procedurii de executare, iar Ministerul Justiției al RM nu poate fi obligat să execute din contul statului o obligație care i revine nemijlocit Consiliului sau Primăriei mun. Chișinău.

Concomitent cu referire încasarea la prejudiciul moral, consideră că acordarea sumei de 2 000 lei ce reprezintă echivalentul sumei de 100 euro pentru neexecutarea hotărîrii judecătorești pentru o perioadă de 4 luni este excesivă în condițiile în care potrivit jurisprudenței CEDO în cauze similare sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral variază între 1 473 euro în mediu pentru 2 ani de neexecutare.

De altfel invocă că suma dispusă spre încasare de către instanțele judecătorești inferioare este excesivă și din acel considerent, că totuși pe marginea litigiilor de judecată intentate de către intimatul/reclamantul Igor Colodrovschi împotriva statului în temeiul Legii nr.87, acesta a beneficiat în final de sume bănești cu titlu de reparare a prejudiciului moral, din care considerente la caz prejudiciu moral nu necesită a fi apreciat la un nivel sporit.

Or, ținînd cont de natura dreptului lezat, complexitatea cauzei, vîrsta intimatului, perioada pe parcursul căreia hotărîrea judecătorească nu a fost executată, suma acordată ca despăgubire morală este exagerată și neechitabilă suferințelor pretinse care au fost suportate.

În același timp, vis-a-vis de pretențiile cu privire încasarea cheltuielilor de judecată consideră că instanța de apel a lăsat fără apreciere prevederile art. 94 alin. (1) CPC, și neîntemeiat a menținut hotărîrea primei instanțe pe acest capăt de acțiune, sau în situația în care acțiunea a fost admisă parțial compensarea cheltuielilor de judecată urma să aibă loc proporțional părții admise din acțiune.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 06 octombrie 2015 a fost expediată în adresa părților, inclusiv a recurenților Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al RM, la 12 octombrie 2015, fapt confirmat prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 110).

Instanța de recurs consideră că recurenții Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al RM s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 11 noiembrie 2015 și respectiv la 14 decembrie 2015 în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile neîntemeiate și care urmează a fi respinse cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

La caz este constatat că Colodrovschi Igor, făcând uz de noul remediu intern în temeiul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, prin acțiunea formulată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău și executorul Judecătoresc Doroftei Ion, a solicitat constatarea încălcării art. 6§1 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului, art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție exprimat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încălcarea dreptului la protecția proprietății, constatarea încălcării art. 13 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului pe motivul lipsei unui recurs efectiv în legătură cu neexecutarea hotărârii judecătorești, încasarea din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al RM a prejudiciului material în sumă de 21 000 lei, ce constituie cheltuielile suportate pentru închirierea spațiului locativ în perioada 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015, prejudiciului moral în mărime de 200 euro – echivalentul în valută națională pentru perioada 01 ianuarie 2015- 30 aprilie 2015 - 4 luni de neexecutare și încasarea cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 200 lei.

Fiind investită cu examinarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a cerințelor lui Colodrovschi Igor, constatând încălcarea dreptului lui Colodrovschi Igor la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și încasând de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Colodrovschi Igor prejudiciul material în sumă de 21 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 2 000 lei și cheltuielile pentru asistență juridică în mărime de 200 lei, iar în total suma de 23 200 lei, iar în rest respingând pretențiile acțiunii, soluția care a fost menținută și de instanța de apel.

Conform prevederilor art. 2 alin. (1) și (2) ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta Lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Raportând prevederile normei enunțate la circumstanțele speței, instanța de recurs constată ca fiind justă soluția instanțelor ierarhic inferioare, care examinând pretențiile reclamantului prin prisma prevederilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 au constatat încălcarea dreptului lui Colodrovschi Igor la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești irevocabile.

Aici se va remarca că executarea hotărârii judecătorești constituie parte integrantă a procesului, iar Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale la art. 6 § 1 statuează că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil, de către un

tribunal independent și imparțial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa.

Respectiv, cerința Convenției ca examinarea cauzei să se facă într-un termen rezonabil, trebuie raportată la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților, dificultatea dezbatelor, aglomerarea rolului instanței precum și exercitarea căilor de atac.

Cu referire la perioada ce urmează a fi luată în considerație la caz, instanța de recurs reține materialul probator prezentat, din care rezultă că prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, Primăria mun. Chișinău a fost obligată să-i acorde lui Colodrovschi Igor spațiu locativ în conformitate cu normele stabilite de legislație (f.d. 13).

Documentul executoriu a fost depus spre executare la Oficiul de Executare Centru mun. Chișinău la data de 10 decembrie 2008, însă potrivit răspunsului Primăriei mun. Chișinău nr. 08-6544 din 24 decembrie 2008, debitorul a contestat decizia Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, în ordine de recurs la Curtea Supremă de justiție.

Tot actele cauzei atestă că la demersul oficiului de executare din 02 noiembrie 2009, despre măsurile întreprinse în scopul executării documentului executoriu, debitorul la 02 decembrie 2009 a informat că, hotărârea judecătorească nu poate fi executată din lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău, totodată, Consiliul municipal Chișinău nu dispunea de mijloace bănești pentru construcția spațiului locativ, iar întru soluționa problemei respective, Primăria mun. Chișinău a înaintat repetate demersuri către Guvernul Republicii Moldova cu privire la alocarea mijloacelor financiare pentru construcția acestor spații.

Ținând cont de opunerea debitorului la executarea hotărârii judecătorești, prin încheierea șefului Oficiului de executare Centru, mun. Chișinău din 06 aprilie 2010, Consiliul municipal Chișinău a fost sancționat cu amendă în mărime de 100 u.c, cu stabilirea termenului repetat de executare.

Ulterior, la cererea creditorului, prin încheierea executorului judecătoresc Stoianov Viorel din 29 octombrie 2010, s-a dispus atragerea în cadrul procedurii de executare, a unor specialiști în scopul efectuării unei evaluări a prețului de piață a 1 m.p. de suprafață locativă în raza municipiului Chișinău, precum și a unui apartament cu două odăi cu suprafață locativă.

La 07 februarie 2011, debitorul a fost somat repetat și atenționat în vederea executării hotărârii judecătorești, totodată la 04 aprilie 2011 și la 16 iunie 2011 somație a fost expediată și în adresa ÎS „Cadastru” privind eliberarea informației despre bunurile imobili destinație locativă asupra cărora autoritatea publică locală din mun. Chișinău deține drept de proprietate.

La caz, se va menționa că anterior, în cadrul procedurilor de executare similare, în temeiul art.320 Cod penal, au fost sesizate organele procuraturii în vederea verificării cauzelor neexecutării hotărârilor judecătorești de către Consiliul municipal Chișinău și Primăria mun. Chișinău cu atragerea persoanelor ce se fac vinovate de neexecutare, însă, în rezultatul examinării s-a stabilit lipsa elementelor infracțiunii.

La 08 august 2012 în baza dispoziției nr.799-d emisă de Primarul General al municipiului Chișinău au fost repartizate apartamente din blocul locativ situat pe str.

L. Deleanu 9/2, mun. Chișinău, însă în această dispoziție familia, Colodrovschi nu a fost inclusă.

Totodată materialele cauzei denotă că prin Actul de preluare a executării nr. 064-879/2012 din 06 decembrie 2012, executorul Judecătorești Doroftei Igor a preluat executarea documentului executori nr. 3-2380/08 din 28 octombrie 2008 emis de Curtea de Apel Chișinău.

Din raportul privind modul de executare a hotărârii judecătorești nr. 3-2380/08 din 28 octombrie 2008, se mai constată că la 22 iulie 2013, debitorul fiind somat a comunicat la 30 august 2013, că în prezent Consiliul municipal Chișinău nu dispune de mijloace financiare necesare pentru construcția spațiului locativ în vederea executării hotărârilor instanțelor de judecată privind asigurarea cu spațiu locativ a creditorilor urmăritori. Iar întru soluționarea definitivă a problemei date, Primăria mun. Chișinău a înaintat un demers către Guvernul Republicii Moldova despre alocarea mijloacelor financiare pentru construcția spațiului locativ.

La 15 septembrie 2014, Primăria mun. Chișinău a fost repetat somată în privința executării documentului executoriu, iar creditorul Colodrovschi Igor informat despre posibilitatea intentării în privința debitorului a procedurii contravenționale.

Iar la 26 septembrie 2014, printr-un răspuns similar, debitorul informează despre imposibilitatea executării hotărârii judecătorești.

Este de remarcat că la sesizarea creditorului Colodrovschi Igor din 22 septembrie 2014, executorul judecătoresc a interpellat Primăria mun. Chișinău, și anume, Primarul General să comunice până la 03 noiembrie 2014, persoana responsabilă (vinovată) de neexecutarea hotărârii judecătorești în caz contrar, Primarul General, a fost avertizat că, contravenția va fi constatată în privința sa.

Însă, în termenul acordat răspunsul nu a parvenit, motiv din care prin citația din 07 noiembrie 2014, Primarul General a fost citat pentru 14 noiembrie 2014, întru întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenția prevăzută de art. 318 alin.(2) Cod contravențional.

Reieșind din circumstanțele relatate, instanța de recurs constată că examinând pretențiile lui Colodrovschi Igor cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești prin prisma prevederilor art. 6 § 1 al Convenției, cât și ale Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanțele judecătorești corect au stabilit încălcarea dreptului acestuia la executarea în termen rezonabil a documentului executoriu, reținând în acest sens că hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, prin care Primăria mun. Chișinău a fost obligată să-l asigure pe Colodrovschi Igor cu spațiu locativ, nu este executată pînă în prezent, deci o perioadă de 77 luni.

Conform art. 4 alin. (2) și (3) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris și va conține: numele și prenumele judecătorului, ale reprezentantului autorității implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorității responsabile de executarea hotărârii judecătorești; date despre acțiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare și motivarea acestora; date despre acțiunile

procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Sub acest aspect, la caz, prezintă relevanță informația executorului judecătoresc Doroftei Igor nr. R064-459/14 din 07 noiembrie 2014, din care rezultă că, procedura de executare în temeiul hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2380/08 din 28 octombrie 2008, a fost intentată prin încheierea executorului judecătoresc nr. 12-1277/08 din 10 decembrie 2008, prin care a fost acordat debitorului un termen de executare benevolă de 15 zile,

Însă, nici în termenul stabilit pentru executarea benevolă și nici ulterior, documentul executoriu emis în baza hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-2380/08 din 28 octombrie 2008, nu a fost executat de către debitor (f.d. 58).

Potrivit art. 70 alin. (1) al Codului de executare, documentul executoriu va fi executat în termenul indicat în el sau, în cazul în care nu este indicat, într-un termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sînt: complexitatea procedurii de executare, comportamentul participanților la procedura de executare, interesul creditorului și conduita executorului judecătoresc.

La acest capitol, cu referire la comportamentul autorităților naționale, instanța de recurs constată că acestea nu au întreprins careva acțiuni concrete și măsurile necesare în vederea executării hotărârii judecătorești, din care motiv documentul executoriu nr. 3-2380/08 din 28 octombrie 2008 este neexecutat pînă în prezent, însă, miza pentru creditorul Colodrovschi Igor este evidentă, fiind bazată pe dreptul acestuia la asigurarea cu spațiu locativ.

Aici se va remarca și faptul că Colodrovschi Igor anterior a înaintat mai multe acțiuni în vederea constatării încălcării termenului rezonabil la executarea hotărârii judecătorești din 28 octombrie 2008 cu încasarea prejudiciului material, rezultat din costul chiriei unui apartament, cît și a prejudiciului moral, acțiunile care în principiu au fost admise.

La caz, prin acțiunea înaintată, Colodrovschi Igor solicită constatarea încălcării termenului rezonabil la executarea aceleiași hotărâri judecătorești din 28 octombrie 2008, cu încasarea prejudiciului material și a prejudiciului moral pentru perioada 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015.

În conexiunea celor relatate, reieșind din perioada neexecutării în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care s-a constatat a fi una continuă, de caracterul obligației de executare, comportamentul autorității însărcinate cu obligația executării, precum și miza (interesul) pentru creditor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că cerința cu privire la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, prevăzută de legislația internă, precum și de articolul 6 § 1 al Convenției, nu a fost respectată, împrejurări ce atestă corectitudinea soluției instanțelor ierarhic inferioare cu privire la constatarea acestei încălcări și pentru perioada 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015.

Iar în condițiile constatării încălcării continue a dreptului lui Colodrovschi Igor la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și avînd în vedere că pentru perioada decembrie 2008 - decembrie 2014, prin hotărâri judecătorești irevocabile s-a dispus repararea prejudiciului material și moral, instanța de recurs apreciază drept justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare și asupra necesității reparării prejudiciului material și moral astfel cauzat pentru perioada ulterioară.

În susținerea opiniei enunțate, instanța de recurs reține prevederile art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, care indică că în urma constatării faptului că a fost

încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Potrivit dispozițiilor art. 1423 alin. (1) Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Cu referire la prevederile enunțate, reieșind din specificul acțiunii și în virtutea competenței sale de a determina mărimea compensației pentru prejudiciu moral în funcție de cele constatate, instanța de recurs relevă că instanțele ierarhic inferioare cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, creând condiții obiective participanților la proces, just au ajuns la concluzia admiterii cerințelor cu privire repararea prejudiciului moral și corect au determinat mărimea compensației pentru prejudiciul cauzat lui Colodrovschi Igor în sumă de 2 000 lei, la determinarea cuantumului prejudiciului moral ținându-se cont de perioada de neexecutare a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008 pentru care recurentul-reclamant nu a fost despăgubit și notînd despre despăgubirea dînsului în cauze anterioare pentru prejudiciul moral suferit urmare a neexecutării aceleiași hotărâri.

Sau, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În aceste condiții, Colegiul apreciază critic argumentele recurentului Ministerului Justiției al RM, precum că suma de 2 000 lei (echivalentul a 100 euro) acordată lui Colodrovschi Igor cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008 pe un termen de 4 luni este excesivă, în condițiile în care potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului în spețe similare, sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral variază între 1473 euro – în mediu pentru 2 ani de neexecutare și 4000 euro – în mediu pentru 9 ani de neexecutare.

Aceasta deoarece, indiferent de faptul că prin hotărârile anterioare a instanțelor naționale s-a stabilit că lui Colodrovschi Igor i s-a încălcat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008, și acestuia i s-a acordat o despăgubire morală pentru perioada decembrie 2008 - decembrie 2014, însă, pînă în prezent hotărîrea judecătorească nu a fost executată și pentru o perioadă de neexecutare de 4 luni reclamantul nu a fost despăgubit.

Iar, potrivit jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului în cazurile de neexecutare se constată că mărimea compensației pentru prejudiciul moral este de

aproximativ 600 euro pentru 12 luni de întârziere și câte 300 euro pentru fiecare perioadă următoare de 6 luni de întârziere.

În această ordine de idei sunt neîntemeiate argumentele Ministerului Justiției al RM precum că la caz neexecutarea documentului executoriu nu ține de conduita cu rea-credință a debitorului ci de imposibilitatea executării acestor hotărâri din lipsa de spațiu locativ.

Or, o autoritate de stat nu poate să invoce lipsa bunurilor la debitor care ar putea fi urmărite ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești irevocabile, mai mult că întârzierea de executare nu poate fi astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform articolului 6 § 1 al Convenției (Immobiliare Saffi versus Italy [GC], nr. 22774/93, § 74, ECHR 1999-V).

La acest capitol, se va menționa și Hotărârea CEDO din 29 noiembrie 2005, cererea nr. 15840/02 Grițco versus Moldova, în care Curtea reamintește, că dreptul la o instanță, garantat de articolul 6 §1, ar fi iluzoriu dacă sistemul de drept al unui Stat Contractant ar permite ca o hotărâre judecătorească irevocabilă și obligatorie să rămână neexecutată în detrimentul unei părți.

Executarea unei hotărâri pronunțate de orice instanță trebuie, prin urmare, privită ca o parte integrantă a „procesului” în sensul articolului 6 (a se vedea *Hornsby versus Greece*, hotărâre din 19 martie 1997, Reports 1997-11, p. 510, §40 și *Burdov versus Russia*, nr. 59498/00, §34, din 7 mai 2002).

Așa fiind, în speță este cert că autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești, care este statul Republica Moldova, n-a întreprins toate măsurile corespunzătoare în vederea executării hotărârii judecătorești irevocabile, ca urmare Colodrovschi Igor, nu a putut beneficia de succesul obținut în urma examinării litigiului, care se referea la asigurarea cu spațiu locativ, fapt ce incontestabil denotă că hotărârea adoptată în favoarea ultimului a rămas neexecutată o perioadă considerabilă de timp.

Ca urmare, avînd în susținere cele menționate, ca răspuns la argumentele invocate, în acest sens, și în recursul declarat de către Colodrovschi Igor, instanța de recurs consideră necesar de a le respinge acestea ca fiind neîntemeiate.

Totodată, la caz se reține ca fiind corecte și concluziile instanțelor ierarhic inferioare cu privire la temeinicia pretențiilor lui Colodrovschi Igor cu privire la repararea prejudiciului material în mărime de 21 000 lei ce constituie costul chiriei a unui apartament cu 2 odăi dun mun. Chișinău.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține aceleași dispoziții ale art. 5 alin.(1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, care indică că, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Iar conform art. 4 alin.(1) din aceeași Lege, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și

cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Sub aspectul prejudiciului material, recurentul-reclamant Colodrovschi Igor a pretins pentru perioada 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015 suma de 21 000 lei ce constituie costul chiriei a unui apartament cu 2 odăi din str. Independenței 4/2, mun. Chișinău, reieșind din prețul lunar al chiriei de 3500 lei.

În susținerea acestei cerințe, recurentul-reclamantul a prezentat copia contractului de locațiune din 22 ianuarie 2014, încheiate între Margareta Bolocan și Colodrovschi Igor și care a fost înregistrat la Direcția Administrare Fiscală Botanica la 22 ianuarie 2014 sub nr. 1714, copiile recipiselor, prin care se confirmă faptul că ultimul a achitat plata pentru chirie în perioada enunțată, copiile ordinelor de încasare a numerarului, prin care se confirmă că locatorul Bolocan Margareta a achitat impozitul pe venit aferent operațiunilor de predare în posesie și/sau folosință a proprietății imobiliare.

Prin urmare, ținând cont de cele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele ierarhic inferioare temeinic și legal au încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Colodrovschi Igor suma de 21 000 lei, cu titlu de prejudiciu material, ce constituie plata chiriei pentru o perioadă de 01 ianuarie 2015-30 iunie 2015.

Din considerentele enunțate, nu poate fi reținut argumentul Ministerului Justiției al RM cu referire la faptul că instanțele judecătorești neîntemeiat au încasat suma de 21 000 cu titlu de prejudiciu material, în condițiile în care prin prisma jurisprudenței Curții Europene, prejudiciul material pretins nu poate fi compensat în circumstanțele în care hotărîrea judecătorească neexecutată nu stipulează titlu de proprietate, ci doar chiria.

Aceasta deoarece, sub pretextul prejudiciului material, recurentul-reclamantul Colodrovschi Igor a pretins plata chiriei a unui apartament cu 2 odăi pentru perioada neexecutării hotărîrii judecătorești irevocabile și nu valoarea unui apartament, pe care urma să i-l acorde Primăria mun. Chișinău în temeiul hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 28 octombrie 2008.

Cu atât mai mult că în cazul speței suntem în prezența unei încălcări continue a dreptului garantat la executare în termen rezonabil a actului judecătoresc, iar cînd se constată o neexecutare continuă, termenul rezonabil se evaluează pînă la ziua adoptării hotărîrii cu privire la o eventuală constatare a încălcării/neîncalcării acestui drept, sau pînă în ziua cu care datează ultimele informații ce atestă starea dosarului de executare.

În speță, important este de menționat și corectitudinea concluziei instanțelor inferioare cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată din contul bugetului de stat în beneficiul lui Colodrovschi Igor.

Conform art. 96 alin. (1) și (1¹) CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Cu referire la dispozițiile citate, se constată că recurentul-reclamant Colodrovschi Igor pentru înaintarea prezentei acțiuni a recurs la serviciile juridice a avocatului Vadim Păvălachi, prin intermediul căruia au fost certificate și actele prezentate, servicii pentru care a suportat cheltuieli în mărime de 200 lei, fapt ce se confirmă prin contractul de asistență juridică nr. 288 din 04 mai 2015 și bonul de plată Seria EZ nr. 379617 (f.d. 10-11).

Potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Prin prisma dispozițiilor citate și reieșind din măsura în care cheltuielile de judecată suportate de Colodrovschi Igor au fost reale, necesare și rezonabile, se constată că suma de 200 lei, solicitată de ultimul este egală cu cheltuieli necesare și rezonabile pentru serviciile avocatului acordate la etapa pregătirii cererii de chemare în judecată, aspect ce impune respingerea argumentelor recurentului Ministerului Justiției al R M invocate în acest sens.

Distinct de cele expuse și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare și nu este necesară verificarea suplimentară a cărorva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de către Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al RM și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se resping recursurile declarate de către Colodrovschi Igor și Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 06 octombrie 2015 și hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 22 iunie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Colodrovschi Igor împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria mun. Chișinău, Consiliul municipal Chișinău și executorul Judecătoresc Doroftei Ion cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, constatarea încălcării dreptului la un recurs efectiv și repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadi

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

Tamara Chișca-Doneva